

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету
педагогіки та психології

_____ Т.О. Олефіренко
(підпис)

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ»

освітнього ступеня бакалавра, 3.10
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом: ПП1.03

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Гальченко В.М., кандидат психологічних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти «30» серпня 2021 р., протокол №1

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

І. Опис дисципліни

Шифр дисципліни ПП1.03

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань <i>01 Освіта</i>	Кількість кредитів – 3		Методи навчання: словесні, наочні й практичні; методи стимулювання діяльності (конкурси, змагання, ігри, методи перевірки й оцінки); Інтерактивні методи навчання (творчі та проблемні завдання) Методи дистанційного навчання: E- Learning, аудіо/відео трансляції, інтернет-трансляції <i>Форми поточного контролю:</i> – інтерактивне обговорення проблемних питань, – експрес-тести, – модульні контрольні роботи <i>Форма підсумкового контролю:</i> Залік (диференційовний)
Спеціальність <i>012 «Дошкільна освіта»</i>	Загальна кількість годин -90		
Освітній ступінь Бакалавр	<i>Денна</i> <i>Заочна</i>		
	Лекції:		
	16	6	
Нормативна	Семінарські заняття:		
	18	4	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2-й (2020)	Лабораторні заняття:		
	-	-	
Семестр III	Індивідуальна робота:		
	-	-	
Тижневе навантаження: - аудиторне: 2 годин - самостійна робота: 4 год.	Самостійна робота:		
	56	80	
Мова навчання – українська	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Передумови навчання	2/3	1/8	

Предметом навчальної дисципліни є творча діяльність людини у контексті культури, тенденції формування національно-культурної еліти, творчість як форма діалогу культурних традицій, а також психологічні механізми творчості та її особливості в дитячому віці.

Міждисциплінарні зв'язки: психологія творчості, культурологія, мистецтвознавство, вікова та педагогічна психологія, загальна психологія, психологія особистості, педагогіка, соціальна психологія, філософія культури тощо.

Мета курсу – забезпечити професійну компетентність майбутніх вихователів з проблем генезису творчості загалом, її структури та розвитку, та дитячої творчості, зокрема. Опанування курсу “Психологія дитячої творчості” сприятиме формуванню і розвитку творчості у студентів – майбутніх педагогічних працівників.

Завдання: оволодіння студентами теоретичною базою з дисципліни «Психологія дитячої творчості», формування здатності до власного самовдосконалення та вияву творчості, реалізації творчого потенціалу, що, відповідно, дає змогу творчо підходити до вирішення професійних завдань, розвивати творчу активність дошкільників, адекватно реагувати на динамічні зміни в суспільстві і забезпечувати міцне засвоєння психологічних знань, які сприятимуть ефективній роботі з дітьми дошкільного віку.

II. Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується омплексністю та невизначеністю умов.
2.	ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.	КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
3.	ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної	КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленневою і художньо-

	освіти та взаємодії з сім'єю. ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.	продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
--	--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	Лекції	Семинарські	Лабораторні	СРС	Усього	Лекції	Семинарські	Лабораторні	СРС
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дисципліни.										
Тема 1. Теоретичні підходи до проблеми творчості у психології	10	2	2	-	6	12	1	1	-	10
Тема 2. Види творчості. Поняття про творчий процес.	10	2	2	-	6	11	1	-	-	10
Тема 3. Психологічні особливості творчої особистості.	12	2	2	-	8	11	-	1	-	10
Тема 4. Творча унікальність.	12	2	2	-	8	11	1	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8	-	28	45	3	2	-	40
Змістовий модуль 2. Експериментальні дослідження дитячої творчості										

Тема 1. Методи дослідження дитячої творчості	10	2	2	-	6	11	1	-	-	10
Тема 2. Методи стимулювання творчої активності дітей	10	2	2	-	6	11	1	-	-	10
Тема 3. Особливості прояву винахідливості дошкільників	12	2	2	-	8	11	-	1	-	10
Тема 8. Методи розвитку винахідливості дошкільників	14	2	4	-	8	12	1	1	-	10
Разом за змістовим модулем 2	46	8	10	-	28	45	3	2	-	40
Разом	90	16	18	-	56	90	6	4	-	80

IV. Зміст дисципліни

№ п/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	Кількість годин	
		Всього	В т. ч. лекцій
I	МОДУЛЬ I. Теоретичні засади курсу «Психологія дитячої творчості».	45	8
	Тема 1. Теоретичні підходи до проблеми творчості у психології. Поняття «творчість». Сутність творчої діяльності. Підходи до вивчення творчості у зарубіжній психології. Історія дослідження творчості у вітчизняній психології. Системний підхід до вивчення творчості у сучасній психологічній науці.		2
	Тема 2. Види творчості. Психологічні особливості творчості в різних галузях діяльності. Види творчості: наукова, технічна, літературна, музична, образотворча, ігрова, навчальна, побутова, військова, управлінська, ситуаційна, комунікативна. Механізм творчості. Рівні творчості. Поняття про творчий процес. Фази творчого процесу. Усвідомлене та неусвідомлене у творчості. Місце інтуїції у творчому процесі. Інсайт. Сучасні дослідження творчості.		2
	Тема 3. Психологічні особливості творчої особистості. Характерні риси творчої особистості. Поняття про творчі задатки і творчий потенціал. Взаємозв'язок мислення і творчості. Інтелект як творчість. Поняття про творчі здібності. Професіоналізм і творчі здібності. Творчий потенціал і психічне здоров'я. Фактори, що впливають на рівень творчих здібностей. Психологічна характеристика творчої дитини.		2
	Тема 4. Творча унікальність. Особливості творчої діяльності особистості на різних етапах онтогенезу. Поняття про творчу унікальність. Типи життєвих стратегій особистості. Обдаровані діти. Особливості роботи з обдарованими дошкільниками та школярами. Характеристика прояву творчості на різних етапах онтогенезу. Дитяча творчість.		2
II	МОДУЛЬ II. Експериментальні дослідження дитячої творчості.	45	8
	Тема 1. Методи дослідження творчості. Методи традиційної психології творчості: самоспостереження творців за процесом власної творчості; вивчення бібліографічних даних творців; анкетування; інтерв'ю; експериментальні методи традиційної психології. Нетрадиційні методи психології творчості:		2

№ п/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	Кількість годин	
		Всього	В т. ч. лекцій
	аналіз результату предметної дії шляхом виявлення в ній прямого і побічного продукту. Методи реєстрації та попередньої обробки даних. Методи раціонального підходу до розв'язання винахідницьких завдань.		
	Тема 2. Методи стимулювання творчої активності дітей. Методи розвитку креативності особистості. Творчі ігри і завдання для дошкільників. Творчі ігри школярів. Творчі тренінги на уроках і в домашніх умовах.		2
	Тема 3. Особливості прояву винахідливості дошкільників Поняття про винахідливість. Особливості розвитку винахідливості у процесі творчої діяльності дітей дошкільного віку. Шляхи, умови, засоби та чинники розвитку винахідливості як особистісної властивості дошкільників. Методика вивчення особливостей прояву винахідливості та чинників її розвитку в дітей дошкільного віку.		2
	Тема 4. Методи розвитку винахідливості дошкільників. Методи активізації внутрішніх чинників розвитку винахідливості дітей дошкільного віку. Методи активізації зовнішніх чинників розвитку винахідливості дошкільників.		2

4.2. Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади курсу «Психологія дитячої творчості»

Тема 1. Творчість в історії психології і культури

ПЛАН

1. Погляд на процес творчості у містичних течіях.
2. Особливості античної творчості.
3. Творчість в епоху Середньовіччя.
4. Людина як творець себе в епоху Відродження.
5. Трагування творчості в епоху Реформації.
6. Тлумачення творчості у Німецькій класичній філософії та теоретиками марксизму.
7. Бачення проблем творчості у культурі кінця XIX–XX століть.
8. Сучасні дослідження дитячої творчості.

Література:

Базова – [6; 8; 19; 20; 23]

Допоміжна – [2; 4; 8]

Тема 2. Творчість і уява. Механізми творчої уяви.**ПЛАН**

1. Поняття про уяву.
2. Особливості творчої уяви дитини.
3. Взаємозв'язок творчості й уяви.
4. Уява у дошкільному віці.
5. Механізми творчої уяви.

Література:

Базова – [4; 6; 9; 13; 16]

Допоміжна – [7; 8; 10]

Тема 3. Мрія і творча уява. «Муки творчості».**ПЛАН**

1. Поняття про мрію та фантазію.
2. Умови розвитку творчої уяви.
3. Взаємовплив мрії і творчої уяви дошкільника.
4. «Муки творчості» у процесі дослідницької діяльності.
5. Характеристика творчого інсайту.

Література:

Базова – [5; 7; 9; 10; 17; 22]

Допоміжна – [6; 8; 11]

Тема 4. Творча обдарованість. Умови розвитку творчо обдарованої дитини

1. Поняття творчої обдарованості.
2. Характеристики творчо обдарованих дітей.
3. Види занять з творчо обдарованими дошкільниками.
4. Уроки для творчо обдарованих школярів.
5. Взаємодія навчального закладу з сім'єю, в якій виховується творчо обдарована дитина.

Література:

Базова – [3; 5; 9; 12; 15]

Допоміжна – [5; 11; 13]

Тема 5. Творчість та її значення в житті дітей та підлітків.**ПЛАН**

1. Особливості розвитку творчої уяви в дошкільному віці.
2. Вплив сюжетно-рольових ігор на розвиток творчої уяви дошкільника.
3. Ігри з правилами та творча уява підлітка.
4. Творчість підлітка в контексті творення власного життя, самореалізації та саоудосконалення особистості.
5. Умови, які покращують розвиток творчої уяви в підлітковому віці.

Література:

Базова – [4; 6; 8; 13; 19]

Допоміжна – [1; 7; 8]

Змістовий модуль 2. Експериментальні дослідження дитячої творчості.

Тема 6. Літературна творчість в дошкільному та шкільному віці.

ПЛАН

1. Характеристика літературної творчості.
2. Особливості римування в дошкільному віці.
3. Літературна творчість в шкільному віці.
4. Складання казок дошкільниками та школярами.
5. Прийоми роботи з казкою.

Література:

Базова – [2; 10; 11; 22]

Допоміжна – [1; 7; 8]

Тема 7. Театральна творчість в дошкільному та шкільному віці.

ПЛАН

1. Характеристика театральної творчості.
2. Ігри-драматизації в дошкільному віці.
3. Театралізована діяльність в шкільному віці.
4. Перелік казок та оповідань для театралізації в дошкільному та шкільному віці.
5. Вплив театралізованої творчості на розвиток особистості дитини.

Література:

Базова – [7; 10; 11; 15; 20]

Допоміжна – [5; 7; 8]

Тема 8. Стратегії розв'язання винахідницьких завдань в дошкільному віці (ТРВЗ).

ПЛАН

1. Характеристика Теорії розв'язання винахідницьких завдань Г.С. Альтшуллера.
2. Поняття «винахідливість дошкільника».
3. Характерні особливості винаходів дошкільника.
4. Особливості застосування методів ТРВЗ в дошкільному віці.
5. ТРВЗ – основа Програми розвитку винахідливості дітей дошкільного віку.

Література:

Базова – [1; 9; 22; 25]

Допоміжна – [5; 6; 10; 11]

Тема 8 (1). Особливості образотворчої діяльності дошкільників. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності.

ПЛАН

1. Образотворча діяльність як засіб гармонійного розвитку особистості.
2. Особливості спілкування з «високим мистецтвом» в дошкільному віці.
3. Характеристика образотворчої діяльності в дошкільному віці.
4. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності та їх вплив на розвиток творчої особистості дошкільника.
5. Використання нетрадиційних методик в домашніх умовах.

Література:

Базова – [10; 11; 23; 24]

Допоміжна – [1; 7; 8]

4.2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Скласти порівняльну таблицю «Творчість як біологічний та соціальний феномени».	2 год.
2	Зробити схему «Рівні творчості».	2 год.
3	Створити блок-схему, яка відображає фази творчого процесу.	2 год.
4	Визначити психофізіологічні основи творчості.	2 год.
5	Скласти порівняльну таблицю «Еволюція психологічних понять давньогрецьких філософів та творчість в епоху Середньовіччя».	2 год.
6	Скласти порівняльну таблицю «Трактування творчості в інтуїтивізмі та у психоаналізі».	4 год.
7	Скласти таблицю, у якій подати характерні риси творчої особистості.	2 год.
8	Дослідити взаємозв'язок мислення і творчості (конспект).	2 год.
9	Створити модель-схему «Фактори, що впливають на рівень творчих здібностей особистості».	2 год.
10	З'ясувати психологічні особливості дитячої творчості в різних видах діяльності (конспект).	2 год.
11	Дослідити роль досвіду життєвих вражень у дитячій творчості (есе).	4 год.
12	Дослідити особливості художньої творчості у дітей (конспект).	2 год.
13	Написати наукову доповідь на тему: «Особливості творчості дітей раннього віку».	4 год.
14	Схематично зобразити сензитивні періоди у розвитку творчості в різних видах діяльності.	2 год.
15	З'ясувати особливості розвитку творчої уяви в дошкільному віці (конспект).	2 год.
16	Скласти таблицю «Зовнішні та внутрішні бар'єри творчої діяльності».	2 год.
17	Дати характеристику соціально-психологічному клімату у творчому колективі (есе).	4 год.
18	Скласти таблицю «Творчі аспекти в керівництві педагогічним колективами».	2 год.
19	Написати наукову доповідь «Нетрадиційні методи психології творчості».	2 год.
20	Скласти схему «Методи розвитку креативності дитини».	2 год.
21	Скласти таблицю, у якій охарактеризувати творчі ігри школярів.	2 год.
22	Дослідити літературну творчість в дошкільному та шкільному віці (порівняльна таблиця).	2 год.
23	Розробити творчі тренінги для проведення на уроках і в домашніх умовах.	2 год.
24	Скласти модель-схему «Шляхи, засоби та чинники розвитку винахідливості в дошкільному віці».	2 год.

Разом	56 год.
-------	---------

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю.

Запитання для поточного контролю

1. Розкрити сутність понять «творчість» та «творча діяльність».
2. Дослідити творчість як біологічний та соціальний феномени.
3. Охарактеризувати рівні творчості.
4. Окреслити передумови та закономірності творчості.
5. Дати визначення поняттю «творчий процес».
6. Дослідити фази творчого процесу.
7. Визначити місце інтуїції у творчому процесі.
8. Визначити психофізіологічні основи творчості.
9. Дослідити стратегії рішення творчих завдань.
10. Визначити гіпотезу і стадії її формування у творчому процесі.
11. Охарактеризувати види розумових тактик.
12. З'ясувати особливості античної творчості.
13. Дослідити еволюцію психологічних понять давньогрецьких філософів та творчість в епоху Середньовіччя.
14. З'ясувати у чому полягає відчуження особистості у творчості сьогодення.
15. Порівняти трактування творчості в інтуїтивізмі та у психоаналізі.
16. Визначити характерні риси творчої особистості.
17. Встановити взаємозалежність між поняттями про творчі задатки і творчий потенціал.
18. Дослідити взаємозв'язок мислення і творчості.
19. Дати характеристику творчим здібностям.
20. Дослідити фактори, що впливають на рівень творчих здібностей.
21. Психологічна характеристика рівнів здібностей.
22. Встановити взаємозв'язок між інтелектом і творчістю.
23. З'ясувати психологічні особливості дитячої творчості в різних видах діяльності.
24. Визначити основні функції видів творчості.
25. Дослідити роль досвіду життєвих вражень у дитячій творчості.
26. Охарактеризувати винахідництво як частину технічної творчості.
27. Дослідити особливості художньої творчості у дітей.
28. Визначити роль різних видів мислення та емоцій у художній та науковий творчості дітей різного віку.
29. З'ясувати особливості дитячої творчості.
30. Розкрити значення сензитивних періодів у розвитку творчості в різних видах діяльності.
31. Дослідити неусвідомлений характер дитячої творчості в ігровій діяльності.
32. З'ясувати особливості розвитку творчої уяви в дошкільному віці.
33. Охарактеризувати процес зближення уявлення з теоретичним мисленням як зародок творчих здібностей у підлітковому віці.
34. Розкрити поняття про стимуляцію творчої діяльності.
35. Визначити зовнішні та внутрішні бар'єри творчої діяльності.

36. Дослідити загальні шляхи подолання бар'єрів творчої діяльності дітей та підлітків.
37. Дати характеристику соціально-психологічному клімату у творчому колективі.
38. Визначити творчі аспекти в керівництві педагогічним колективами.
39. Окреслити методи традиційної психології творчості.
40. Дослідити нетрадиційні методи психології творчості, та дати їм характеристику.
41. Здійснити аналіз результату предметної дії шляхом виявлення в ній прямого та побічного продуктів при дослідженні творчості.
42. Охарактеризувати методи реєстрації та попередньої обробки даних при вивченні творчості особистості.
43. Визначити методи раціонального підходу до розв'язання винахідницьких завдань в дошкільному віці.
44. Дослідити методи розвитку креативності дитини.
45. Охарактеризувати творчі ігри школярів.
46. Розробити творчі тренінги для проведення на уроках і в домашніх умовах.
47. Визначити стратегії рішення творчих завдань на різних вікових етапах.
48. Дослідити літературну творчість в дошкільному та шкільному віці.
49. Дати характеристику музичній творчості дітей.
50. Дослідити образотворчу діяльність дошкільників.
51. Визначити особливості дитячої творчості в ігровій діяльності.
52. Охарактеризувати творчі аспекти навчальної діяльності.
53. Дослідити управлінську творчість та її творчі аспекти.
54. З'ясувати особливості комунікативної творчості дітей та педагогів.
55. Охарактеризувати функції творчості (гносеологічна, аксіологічна, евристико-конструктивна, репрезентативна).
56. Дати характеристику винахідливості дошкільників.
57. Дослідити шляхи, засоби та чинники розвитку винахідливості в дошкільному віці.
58. Розкрити особливості застосування комплексної програми розвитку винахідливості дошкільників.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю.

Запитання для підсумкового контролю (зразки тестів).

1. Які слова пропущені у визначенні: творчість – це здатність виконувати роботу, яка одночасно є як новаторською (тобто _____), так і корисною, що відповідає вимогам завдання.
2. Продовжити перелік підходів до розуміння творчості:
 - а) містичний;
 - б) комерційний;
 - в) пізнавальний;
 - г) ...
 - д) ...
 - е) ...
 - ж)...
3. Хто з перелічених вчених не є представником комерційного підходу:
 - а) Едуард де Боно;
 - б) А. Осборн;

- в) Д. Адамс;
- г) Р. Кіплінг;
- д) В. Гордон.

4. Згідно з якою теорією творчими людьми є особистості, готові й здатні “купувати ідеї за мінімальну ціну, а продавати найдорожче»:

5. Дослідження якого з наведених періодів увійшли до системи міжнародних і європейських досліджень, знаходилися на рівні світової науки?

- а) 1909-1917 рр.;
- б) 1947-1949;
- в) 1920-1036 рр.;
- г) 1854-1889 рр.;
- д) 1951-1968. рр.

6. Положення якого вченого реалізовані в його дослідженні психології музичних здібностей, склали теоретичне підґрунтя подальшим дослідженням і тим, що виконуються зараз у сфері психології обдарованості?

- а) Виготський Л.С.;
- б) Теплов В.М.;
- в) Рубінштейн С.Л.;
- г) Леонтьєв О.М.;
- д) З Фрейд.

7. Продовжити перелік рівнів творчого мислення особистості:

- а) операціональний;
- б) ...
- в) ...
- г) ...

8. Продовжити речення: **творчій особистості характерні такі якості:** (готовність до ризику, почуття гумору, _____)

_____).

9. Які слова пропущені у визначенні:

Під “**креативною**” розуміють таку особистість, яка має **внутрішні передумови** (_____), що забезпечують її творчу активність, тобто не стимульовану ззовні пошукову та перетворювальну діяльність.

10. Наповніть змістом визначені вченими типи креативності:

- а) гештальтистські (_____);
- б) інноваційні (_____);
- в) естетичні чи експресивні (_____);
- г) психоаналітичні чи динамічні _____);
- д) проблемні _____);

11. Хто із зазначених учених стоїть на позиції, що інтелект і креативність протилежні процеси?

- а) А. В. Брушлінський,;
 б) П. К. Енгельмейєр
 в) В. М. Дружинін
 г) П. К. Енгельмейєр,;
 д) інший _____.
12. Напишіть критерії креативності запропоновані Дж. Гілфордом:
 а) оригінальність як здатність до нестандартних відповідей;
 б) ...
 в) ...
 г) ...
13. Вкажіть, за наявності якого рівня IQ креативність стає незалежною від інтелекту величиною?
 а) IQ нижче 115-120;
 б) IQ вище 120;
 в) IQ дорівнює 115-120.
14. Характеризуючи творчу дитину в цілому, можна констатувати такі її особливості (продовжити перелік):
 а) інтелектуальний потенціал – гнучкість, швидкість, точність, дивергентність, економічність мислення;
 б) Допитливість – внутрішня пізнавальна мотивація; відчуття нового;
 в) ...
 г) ...
 д) ...
 е) ...

Орієнтовний перелік теоретико-методичних питань до заліку:

1. Сутність творчої діяльності.
2. Творчість як біологічний та соціальний феномен.
3. Суб'єкт і об'єкт творчості, їх взаємодія.
4. Рівні творчості.
5. Передумови та закономірності творчості.
6. Поняття про творчий процес. Фази творчого процесу.
7. Усвідомлене та неусвідомлене у творчості.
8. Місце інтуїції у творчому процесі.
9. Психофізіологічні основи творчості.
10. Творче завдання як модель творчої діяльності.
11. Суб'єктивні та об'єктивні фактори, що впливають на процес розуміння умови.
12. Стратегії рішення творчих завдань.
13. Особливості античної творчості.
14. Еволюція психологічних понять у давньогрецьких філософів.
15. Творчість в епоху Середньовіччя як шлях пізнання себе через Бога.
16. Людина як творець себе в епоху Відродження.
17. Відчуження особистості у творчості сьогодення.
18. Інтерпретація творчості в теоретичних течіях містичного тлумачення.
19. Трагування творчості в інтуїтивізмі.
20. Тлумачення творчості у психоаналізі.

21. Діалектичні принципи інтерпретації творчості.
22. Характерні риси творчої особистості.
23. Поняття про творчі задатки і творчий потенціал.
24. Взаємозв'язок мислення і творчості.
25. Інтелект як творчість.
26. Поняття про творчі здібності.
27. Професіоналізм і творчі здібності.
28. Творчий потенціал і психічне здоров'я.
29. Фактори, що впливають на рівень творчих здібностей.
30. Психологічна характеристика рівнів здібностей.
31. Психологічні особливості творчості в різних галузях діяльності.
32. Види творчості: наукова, технічна, літературна, музична, образотворча, ігрова, навчальна, побутова, військова, управлінська, ситуаційна, комунікативна.
33. Специфіка зазначених видів творчості. Основні функції видів творчості: гносеологічна, аксіологічна, евристико-конструктивна, репрезентативна.
34. Роль досвіду життєвих вражень у творчості.
35. Технічна творчість.
36. Винахідництво як частина технічної творчості. Бар'єри винахідництва.
37. Поняття про художню творчість. Поняття про задум у художній творчості.
38. Художня творчість як синкретична єдність основних видів діяльності: пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої та комунікативної.
39. Поняття про наукову творчість. Роль різних видів мислення та емоцій у художній та науковій творчості.
40. Особливості дитячої творчості.
41. Сенситивні періоди в розвитку творчості у різних галузях людської культури.
42. Неусвідомлений характер дитячої творчості.
43. Ігрова діяльність як сприятлива умова для дитячої творчості.
44. Передбачення як елементарна форма уявлення у ранньому дитинстві.
45. Творче оволодіння мовою в дошкільному віці.
46. Зближення уявлення з теоретичним мисленням як зародок творчих здібностей у підлітковому віці.
47. Поняття про соціально-психологічний клімат у творчому колективі.
48. Керівництво педагогічними колективами.
49. Наукові колективи як приклад творчого мікросередовища.
50. Особливості керівництва окремими творчими колективами.
51. Керівництво установами освіти.
52. Керівництво театральними колективами.
53. Поняття про стимуляцію творчої діяльності дітей.
54. Суть антистимулів творчої діяльності.
55. Зовнішні та внутрішні бар'єри творчої діяльності.
56. Загальні шляхи подолання бар'єрів творчої діяльності дітей.
57. Методи традиційної психології творчості: самоспостереження творців за процесом власної творчості; вивчення бібліографічних даних творців; анкетування; інтерв'ю; експериментальні методи традиційної психології.
58. Нетрадиційні методи психології творчості: аналіз результату предметної дії шляхом виявлення в ній прямого і побічного продукту.

59. Методи реєстрації та попередньої обробки даних.
60. Методи раціонального підходу до розв'язання винахідницьких завдань.
61. Методи розвитку креативності особистості.
62. Творчі ігри і завдання для дошкільників.
63. Творчі ігри школярів.
64. Творчі тренінги на уроках і в домашніх умовах.
65. Поняття про винахідливість.
66. Особливості розвитку винахідливості у процесі творчої діяльності дітей дошкільного віку.
67. Шляхи, умови, засоби та чинники розвитку винахідливості як особистісної властивості дошкільників.
68. Методи активізації чинників розвитку винахідливості дошкільників.
69. Погляд на творчість в концепціях відомих психологів сучасності і минулого століття (Л.С. Виготський, В.О. Моляко, Я.О. Пономарьов, В.А. Роменець, С.А. Рубинштейн та ін.).
70. Творча обдарованість. Умови розвитку творчо обдарованої дитини
71. Творчість і уява дітей. Механізми творчої уяви.
72. Мрія і творча уява. «Муки творчості».
73. Творча уява дитини і підлітка. Сюжетно-рольова гра та ігри з правилами.
74. Літературна творчість в дошкільному та шкільному віці.
75. Театральна творчість в дошкільному та шкільному віці.
76. Особливості образотворчої діяльності дошкільників. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності.
77. Стратегії розв'язання винахідницьких завдань в дошкільному віці (ТРВЗ).

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	100
10	10	10	10	10	10	20	20	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни.

Додається навчально-методична карта дисципліни «Психологія дитячої творчості» (курс 2) 2020/21 н.р. (С. 28-29).

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Адамер Ж. Исследование в психологии процесса изобретения в области математики. – М., 1970. – 151 с.
2. Альтшуллер Г. С. Найти идею: Введение в теорию решения изобретательских задач. – Новосибирск: Наука, 1991. – 224 с.
3. Арнаудов М. Психология литературного творчества. – М., 1970. – 654 с.
4. Библер В. С. Мышление и творчество (Введение в логику мысленного диалога). – М.: Политиздат, 1975.
5. Брушлинский А. В. Воображение и творчество // Проблемы научного и технического творчества. – М., 1967.
6. Буш Г. Диалектика и творчество. – Рига: Автос, 1985. – 318 с.
7. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психол. очерк: Кн. для учителя. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 93 с.
8. Вульфсон С. И. Уроки профессионального творчества. – М.: Academia, 1999. – 157 с.
9. Выготский Л. С. Педология подростка // Собр. соч.: В 6 т. – М.: Просвещение, 1984. – Т. 4. – С. 199–220.
10. Галин. Личность и творчество. – Новосибирск, 1989. – 128 с.
11. Громов Е. С. Природа художественного творчества. – М., 1986.
12. Громов Е. С. Художественное творчество. – М., 1970.
13. Исследование проблем психологического творчества. – М.: Наука, 1983. – 336 с.
14. Козырева А. Ю. Лекции по педагогике и психологии творчества. – Пенза, 1994. – 340 с.
15. Коломінський І. Л. Психологія педагогічного менеджменту. – К., 1996. – 176 с.
16. Лейтес Н. С. Способности, труд, талант // Педагогика и психология. – 1984. – №4.
17. Лук А. М. Психология творчества. – М.: Наука, 1978. – 127 с.
18. Лук А. М. Мышление и творчество. – М., 1976. – 143 с.
19. Меерович М. И., Шрагина Л. И. Технология творческого мышления: Практик. пособие. – Минск: Харвест, 2003.
20. Моляко В. А. Психология решения школьниками творческих задач. – К., 1983. – 95 с.
21. Моляко В. А. Психология творческой деятельности. – К.: Знание, 1978. – 47 с.
22. Психологічні основи творчості: Комплект лекцій з курсу “Основи педагогічної творчості вчителя” / Уклад. Н. В. Гузій. – К.: УДПУ, 1995. – 18 с.
23. Пушкин В. Н. Эвристика – наука о творческом мышлении. – М., 1967.
24. Пономарев Я. А. Психология творчества и педагогика. – М.: Педагогика, 1976. – 279 с.
25. Энгельмейер П. К. Теория творчества. – СПб., 1910.
26. Якобсон П. М. Процесс творческой работы изобретателя. – М.; Л., 1934.

Допоміжні:

1. Брушлинский А. В. Продуктивное мышление и проблемное обучение. – М., 1983.
2. Гальперин П. Я., Котик Н. Р. К психологии творческого мышления // Вопросы психологии. – 1982. – № 5.
3. Калмыкова З. И. Продуктивное мышление как основа обучаемости. – М., 1988.
4. Клименко В. В. Психологія наукової творчості. – К.: Аверс, 1998.

5. Матюшкин А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. – М.: Педагогика, 1972.
6. Петухов В. В. Психология мышления: Учеб.-метод. пособие. – М., 1987.
7. Психологія / За ред. Г. С. Костюка. – К.: Рад. шк., 1968.
8. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. – М.: Просвещение, 1968.
9. Холодная М. А. Интегральные структуры понятийного мышления. – Томск: Изд-во Томск. ун-та, 1983.
10. Эсаулов А. Ф. Психология решения задач. – М.: Высш. шк., 1972.
11. Эсаулов А. Ф. Проблемы решения задач в науке. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1979.

Навчально-методична карта дисципліни «Психологія дитячої творчості» (курс 2) 2020/21 н.р.

Всього: 90, Аудиторні – 34, Лекції - 16, Семінарські - 18, Самостійна робота – 56, залік – 3 семестр.

Модулі	Модуль I Теоретичні засади курсу «Психологія дитячої творчості»				
Теми лекцій	Теоретичні підходи до проблеми творчості у психології	Види творчості	Психологічні особливості творчої особистості.	Особливості творчої діяльності особистості на різних етапах онтогенезу. Дитяча творчість.	
Теми семінарських занять	Погляд на творчість в концепціях відомих психологів сучасності і минулого століття (Л.С. Виготський, В.О. Моляко, Я.О. Пономарьов та ін..)	Творча обдарованість. Умови розвитку творчої обдарованої дитини	Творчість і уява. Механізми творчої уяви	Мрія і творча уява. «Муки творчості».	Творча уява дитини і підлітка. Сюжетно-рольова гра та ігри з правилами.
Самостійна робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти порівняльну таблицю «Творчість як біологічний та соціальний феномени». 2. Зробити схему «Рівні творчості». 3. Створити блок-схему, яка відображає фази творчого процесу. 4. Визначити психофізіологічні основи творчості. 5. Скласти порівняльну таблицю «Еволюція психологічних понять давньогрецьких філософів та творчість в епоху Середньовіччя». 6. Скласти порівняльну таблицю «Трактування творчості в інтуїтивізмі та у психоаналізі». 7. Скласти таблицю, у якій подати характерні риси творчої особистості. 		<ol style="list-style-type: none"> 8. Дослідити взаємозв'язок мислення і творчості (конспект). 9. Створити модель-схему «Фактори, що впливають на рівень творчих здібностей особистості». 10. З'ясувати психологічні особливості дитячої творчості в різних видах діяльності (конспект). 11. Дослідити роль досвіду життєвих вражень у дитячій творчості (есе). 12. Дослідити особливості художньої творчості у дітей (конспект). 13. Написати наукову доповідь на тему: «Особливості творчості дітей раннього віку». 14. Схематично зобразити сензитивні періоди у розвитку творчості в різних видах діяльності. 		
Види контролю	Тестовий контроль Реферат				

Модулі	Модуль II Експериментальні дослідження дитячої творчості			
Теми лекцій	Проблеми стимуляції творчої діяльності дітей різного віку	Методи дослідження дитячої творчості	Методи стимулювання творчої активності дітей	Експериментальне дослідження особливостей прояву винахідливості дошкільників Комплексна програма розвитку винахідливості дітей дошкільного віку
Теми семінарських занять	Літературна творчість в дошкільному та шкільному віці	Театральна творчість в дошкільному та шкільному віці	Особливості образотворчої діяльності дошкільників. Нетрадиційні техніки образотворчої діяльності.	Винахідництво дітей і підлітків. Стратегії розв'язання винахідницьких завдань в дошкільному віці (ТРВЗ)
Самостійна робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясувати особливості розвитку творчої уяви в дошкільному віці (конспект). 2. Скласти таблицю «Зовнішні та внутрішні бар'єри творчої діяльності». 3. Дати характеристику соціально-психологічному клімату у творчому колективі (есе). 4. Скласти таблицю «Творчі аспекти в керівництві педагогічним колективами». 5. Написати наукову доповідь «Нетрадиційні методи психології творчості». 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему «Методи розвитку креативності дитини». 2. Скласти таблицю, у якій охарактеризувати творчі ігри школярів. 3. Дослідити літературну творчість в дошкільному та шкільному віці (порівняльна таблиця). 4. Розробити творчі тренінги для проведення на уроках і в домашніх умовах. 5. Скласти модель-схему «Шляхи, засоби та чинники розвитку винахідливості в дошкільному віці». 	
Види контролю	Творчий проект Наукова доповідь			

	ЗАЛІК (у письмовій формі)
--	---------------------------

